

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

30 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun și Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Coban Igor în numele inculpatului Vanica Petru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2020, în cauza penală în privința lui

Vanica Petru XXXXX, născut la 13 august 1979, originar și domiciliat în mun. Chișinău, Grățiești, str. Salcânilor 10

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 25.09.2018 – 06.06.2019;

Instanța de apel: 27.06.2019 – 02.03.2020;

Instanța de recurs: 16.11.2020 – 30.06.2021.

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași din 06 iunie 2019, *Vanica Petru XXXXX* a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 186 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă amendă în mărime de 600 (șase sute) unități convenționale, echivalentul a 30 000 (treizeci mii) lei.

A fost respins ca neîntemeiat demersul înaintat de acuzatorul de stat privind confiscarea contravalorii autocamionului de model „Mercedes 609D”, cu numărul de înmatriculare XXXXX și încasarea din contul lui Vanica Petru XXXXX a sumei de 70 000 lei.

2. Pentru a pronunța sentința adoptată, prima instanță, în fapt, a reținut că Vanica Petru XXXXX, la data de 19 octombrie 2017, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoanei, s-a deplasat de la domiciliu, cu automobilul de model „Mercedes 609 D”, cu n/î XXXXX, în pădurea situată în apropierea s. XXXXX, care constituie proprietate publică gestionată de ÎS „Silvicultură Călărași”, de unde a sustras 8 metri steri lemn de foc specie

tare pe care i-a încărcat în autocamion, însă a fost reținut de echipajul poliției de patrulare din s. XXXXX, cauzând astfel statului un prejudiciu material în sumă de 4 416 lei.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată, împotriva acesteia au declarat apel:

- *avocatul Mihaela Tetelea în numele inculpatului Vanica Petru*, care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatul Vanica Petru învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 186 alin. (1) Cod penal să fie achitat, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

În motivarea cerințelor sale a invocat că din probele administrate de partea acuzării la faza de urmărire penală, precum și în ședințele judiciare a primei instanțe, în viziunea părții apărării, nu este cert stabilită vinovăția inculpatului în cele incriminate.

Astfel că, prima instanță a pus la baza sentinței de condamnare declarațiile martorilor Coșeru Valeriu, Coșeru Gheorghe, Sorici Petru, raportul Inspectoratului de patrulare întocmit de Zlagoc Iurie, procesul-verbal de examinare a obiectului cu imaginile fotografice, procesul-verbal de confruntare între bănuț și martorul Coșeru Valeriu, ordonanța de recunoaștere în calitate de corp delict a automobilului, însă, în opinia apelantei probele enumerate nu demonstrează cu certitudine faptul că masa lemnoasă a fost sustrasă de Vanica Petru, iar faptul că ultimul la 19 octombrie 2017 a fost stopat și a fost depistată masă lemnoasă fără acte de proveniență, nu demonstrează că inculpatul a sustras acele bunuri;

- *avocatul Igor Coban în numele inculpatului Vanica Petru*, care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, inculpatul Vanica Petru învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 186 alin. (1) Cod penal să fie achitat.

În apelul declarat, apărătorul a menționat că infracțiunea prevăzută de art. 186 alin. (1) Cod penal poate fi săvârșită doar prin intenție directă și în scop de cupiditate (latura subiectivă). Totodată, în ceea ce privește latura obiectivă a infracțiunii respective, sustragerea trebuie să fie ilicită și gratuită, să cauzeze un prejudiciu patrimonial efectiv posesorului sau proprietarului bunurilor sustrate și să fie săvârșită pe ascuns.

La caz, dovadă a faptului că Vanica Petru nu a ridicat masa lemnoasă la data de 28.09.2017 în baza facturii din aceeași dată și a făcut-o abia la data de 19.10.2017 când a fost stopat de poliția de patrulare, servesc și declarațiile reprezentantului părți vătămate, consemnate nemijlocit și în textul sentinței contestate, potrivit cărora, neajuns de lemne la întreprindere nu este (cu alte cuvinte nu i s-a cauzat nici un prejudiciu) sau în cazul în care Vanica Petru ar fi luat cantitatea de 8 metri steri de lemne de 2 ori (la data de 28.09.2017 și la data de 19.10.2017), atunci întreprinderea ar fi trebuit să înregistreze neajuns/pierdere/prejudiciu cel puțin în limita a 8 metri steri, or, masa lemnoasă respectivă tăiată și depozitată sub formă de metri steri este luată la strictă evidență și se eliberează numai în bază de factură, și astfel, în cazul în care Vanica Petru, ar fi ridicat o dată masa

lemnoasă în baza facturii, și o dată, în scop de cupiditate cu titlu gratuit, întreprinderea ar fi depistat neajunsurile respective.

Concomitent, s-a indicat și asupra incoerenței acțiunilor organului de urmărire penală, care nu cunoaște de unde a sustras Vanica Petru masa lemnoasă, dar în schimb cunoaște cu certitudine că i-a cauzat prejudiciu material ÎSS „Călărași”, asta în condițiile în care, însăși ÎSS „Călărași” prin intermediul reprezentantului declară că prejudiciu nu există - „neajuns de lemne la întreprindere nu este”;

- *inculpatul Vanica Petru*, care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care să fie achitat de sub învinuirea înaintată, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de către acesta.

Pentru a argumenta apelul declarat, inculpatul a subliniat că nu a avut și nici nu putea avea intenția de a sustrage masa lemnoasă menționată, deoarece potrivit facturii din 28.09.2017 și bonului fiscal eliberat în acest sens, acesta a achitat integral suma de bani pentru a procura masa lemnoasă, care în opinia organului de urmărire penală ar fi fost sustrasă.

Mai mult ca atât, inculpatul a remarcat că hotărârea primei instanțe este una contradictorie și nemotivată, din considerentul că, deși aceasta se bazează pe declarațiile martorilor acuzării Coșeru Gheorghe și Coșeru Valeriu, nu se face referire din care considerent nu au fost reținute și declarațiile martorilor Vanica Vladimir și Madan Vladimir, care au confirmat faptul că, la data de 28.09.2017, Vanica Petru nu a luat lemnele conform facturii menționate, mai ales în condițiile în care Coșeru Gheorghe și Coșeru Valeriu au depus declarații contradictorii și nu au putut confirma cu exactitate dacă au văzut sau nu în mijlocul de transport al inculpatului masa lemnoasă la data 28.09.2017.

Astfel, faptul că Vanica Petru este nevinovat și nu poate fi tras la răspundere penală pentru infracțiunea imputată este evident, având în vedere că la data de 19.10.2017 acesta a ridicat masa lemnoasă procurată prin factura din 28.09.2017 pentru care a fost achitată suma integral, iar prejudiciul material imputat coincide cu suma indicată în factură.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2020 apelurile declarate au fost admise, cu casarea parțială a sentinței, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Vanica Petru XXXXX recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 186 alin. (1) Cod penal, se liberează de pedeapsă penală în temeiul art. 60 Cod penal, în legătură cu intervenirea termenului prescripției tragerii la răspundere penală.

4.1. Pentru a pronunța hotărârea adoptată, instanța de apel a constatat cu certitudine că vina inculpatului Vanica Petru în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (1) Cod penal se dovedește prin cumulul de probe administrate și cercetate în prezenta cauză penală, și anume prin declarațiile martorilor și probele scrise cercetate din

materialele dosarului penal, care coroborează între ele și demonstrează incontestabil vina inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate.

Astfel, declarațiile martorilor Coșeru Gheorghe, Coșeru Valeriu au primit o apreciere corespunzătoare, având în vedere că acestea coroborează cu procesul verbal de confruntare între bănuitul Vanica Petru și martorul Coșeru Valeriu și cu datele ce rezultă din convorbirile telefonice efectuate între Coșeru Valeriu și Vanica Petru în perioada 28 septembrie 2017 - 19 octombrie 2017.

Prin urmare, instanța de apel a reținut ca fiind pertinente și concludente descifrările telefonice prin care se confirmă faptul că în perioada lunii octombrie 2017, Petru Vanica nu l-a contactat telefonic pe Valeriu Coșeru. Mai mult, la data de 19 octombrie 2017, inculpatul Vanica Petru s-a pornit de la Chișinău la orele 19:35 și a ajuns în pădurea din s. Buda în jurul orelor 21:00, adică nu ar fi putut să se întâlnească cu Valeriu Coșeru, iar telefonul mobil a lui Valeriu Coșeru s-a aflat toată ziua în aria de acoperire a s. Horodiște, cantonul deservit de Valeriu Coșeru fiind în altă arie de acoperire.

De asemenea, a fost apreciată critic versiunea inculpatului Vanica Petru privitor la faptul necunoașterii efectelor eliberării facturii fiscale și termenul de exercitare a drepturilor sale în temeiul acesteia, or, analizând raporturile existente între Ocolul Silvic „Călărași” și Vanica Petru, în calitate de cumpărător al masei lemnoase, s-a constatat că în toate cazurile în care Vanica Petru a procurat lemne a fost eliberată factura fiscală în baza căreia a fost transmisă marfa către cumpărător la data întocmirii facturii (în acest sens sunt relevante copiile certificate ale facturilor fiscale eliberate de ÎSS „Călărași”, f.d. 103-120), circumstanțe care nu au importanță pentru încadrarea juridică a faptei comise, dar care demonstrează indirect intenția lui Vanica Petru în comiterea infracțiunii de sustragere a bunurilor, care constituie proprietate publică gestionată de ÎSS „Călărași”, la 19 octombrie 2017.

La fel, a fost reținut ca fiind concludent și comportamentul manifestat de inculpatul Petru Vanica, care s-a ocupat o perioadă îndelungată de timp cu procurarea și transportarea masei lemnoase și, respectiv, nu putea să nu cunoască faptul că facturile de eliberare a masei lemnoase sunt eliberate numai pentru o singură zi, și nici nu putea să se deplaseze la 19.10.2017, orele 20:00, la canton, fără să-l contacteze pe pădurar pentru a verifica dacă dispune de lemne.

În ceea ce privește argumentele părții apărării referitor la declarațiile martorului apărării Vanica Vladimir, instanța de apel le-a apreciat critic, deoarece martorul vizat este rudă apropiată cu inculpatul Vanica Petru, mai de atât, pe parcursul judecării cauzei penale, martorul respectiv a depus declarații contradictorii, inclusiv în partea în care a susținut că nu cunoaște alte circumstanțe care ar avea importanță în prezenta cauză, pentru ca ulterior, la cererea inculpatului, fiind audiat suplimentar, să declare că după cele întâmplute, la 19 octombrie 2017, l-ar fi însoțit pe fratele său la întrevederea acestuia cu

Coșeru Valeriu, precum și că ultimul l-ar fi convins pe Vanica Petru să-și recunoască vinovăția, circumstanțe care nu au fost confirmate în ședința de judecată prin probe pertinente și concludente.

Cu referire la declarațiile inculpatului Vanica Petru, instanța de apel a concluzionat că acestea sunt contradictorii, or, ultimul a declarat că lemnele le-a luat de la pădurarul P. Danu, ulterior, invocând starea de sănătate precară și că nu poate să depună declarații, pentru ca în cele din urmă să declare că le-a cumpărat de la pădurarul Valeriu Coșeru. Astfel că, chiar dacă inculpatul Vanica Petru ar fi procurat lemnele de la locuitorii s. Buda sau alte persoane, avea să declare inițial de la cine le-a procurat, context în care se confirmă că acesta se eschivează de la răspundere și că se întrunesc elementele componenței infracțiunii de furt, în temeiul cărora corect au fost încadrate juridic acțiunile inculpatului Petru Vanica.

În ceea ce privește argumentele părții apărării precum că nu a avut posibilitatea de a administra probe la etapa judecării cauzei penale, prima instanță just le-a respins ca neîntemeiate, având în vedere faptul că prezenta cauză penală se află pe rolul instanței de judecată începând cu 25 septembrie 2018, partea apărării dispunând de un termen rezonabil de administrare a probelor până la judecarea cauzei în fond.

Generalizând temeiurile de fapt și de drept, care au fost puse la baza sentinței de condamnare, raportate la probatoriul administrat în prezenta cauză penală, instanța de apel a concluzionat că vinovăția inculpatului Vanica Petru a fost dovedită pe deplin, înafara oricărui dubiu rezonabil, or probele administrate au fost cercetate sub toate aspectele prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală.

Cu referire la chestiunea individualizării pedepsei penale, instanța de apel a notat că acțiunile inculpatului Vanica Petru au fost încadrate în baza art. 186 alin. (1) Cod penal, iar în conformitate cu criteriile enunțate la art. 16 alin. (2) Cod penal, infracțiunea incriminată inculpatului se califică ca infracțiune „ușoară”, care prevede o pedeapsa sub formă de amendă în mărime de până la 650 unități convenționale sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau închisoare de până la 2 ani.

În conformitate cu art. 409 alin. (2) Cod procedură penală, (2) *În limitele prevederilor arătate în alin. (1), instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului.*

Așadar, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelanți, instanța de apel a constatat, în temeiul art. 60 Cod penal, că a intervenit termenul prescripției tragerii la răspundere penală, din care motive, a decis de a casa parțial, inclusiv din oficiu, sentința primei instanțe, cu dispunerea încetării procesului penal în legătură cu intervenirea termenului prescripției tragerii la răspundere penală.

5. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs de

către *avocatul Coban Igor în numele inculpatului Vanica Petru*, care invocând temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 9) Cod de procedură penală, solicită repunerea în termen a recursului declarat, admiterea acestuia, casarea deciziei, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, inculpatul Vanica Petru să fie achitat de sub învinuirea înaintată.

În susținerea recursului declarat apărătorul a explicat că decizia motivată a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2020 i-a fost adusă la cunoștință la data de 16 iulie 2020, deși decizia nominalizată urma a fi pronunțată integral la data de 04 mai 2020. Astfel, menționează că potrivit Hotărârii Parlamentului nr. 55/2020 privind declararea stării de urgență și Deciziei Comisiei Situații Excepționale nr. 3 din 18 martie 2020 până la data de 15 mai 2020 au fost suspendate ședințele de judecată. Astfel că, la data de 04 mai 2020 nu a avut loc ședința de judecată și nu a avut acces în sediul instanței de apel. Despre o altă ședință nu a fost informat și nici despre ședința din 18.05.2020, atunci când a fost pronunțată decizia motivată.

În continuare, recurentul atrage atenția asupra faptului că infracțiunea prevăzută de art. 186, alin. (1) Cod penal, poate fi săvârșită doar prin intenție directă și în scop de cupiditate (latura subiectivă). Totodată, în ceea ce privește latura obiectivă a infracțiunii respective - sustragerea trebuie să fie ilicită și gratuită, să cauzeze un prejudiciu patrimonial efectiv posesorului sau proprietarului bunurilor sustrase și să fie săvârșită pe ascuns.

La caz, instanțele de fond au eșuat să invoce argumente convingătoare și întemeiate cu privire la întrunirea semnelor respective în acțiunile lui Vanica Petru XXXXX.

Astfel, consideră recurentul că instanțele de fond nejustificat au ajuns la concluzia că Vanica Petru se face vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186, alin. (1) Cod penal, în condițiile în care acesta a declarat că la data de 19.10.2017 a încărcat masa lemnoasă - 8 metri steri de lemn tare pentru foc, anume de la cantonul pădurarului Coșeru Valeriu, în strictă conformitate cu factura din 28.09.2017, pentru care pădurarul Coșeru Valeriu la data respectivă (28.09.2017) a refuzat să-i elibereze masa lemnoasă procurată și achitată (fapt confirmat prin bonul fiscal, din aceeași dată - 28.09.2017) din motivul că deja era prea târziu.

Împrejurările date au fost confirmate prin declarațiile martorilor Vanica Vladimir și Madan Vladimir, care neîntemeiat nu au fost luate în considerare de către instanțele de fond, or acestea au pus la baza unei hotărâri de codamnare doar probele acuzării, fără a lua în calcul și alte circumstanțe obiective pentru justa soluționare a cauzei.

5.1. Asupra recursului declarat, procurorul a depus referință, prin care solicită inadmisibilitatea recursului declarat, pe motiv că acesta a fost declarat peste termenul prevăzut de lege.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport

cu materialele cauzei, Colegiul penal constată că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol. Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este declarat peste termen.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, termenul de atac cu recurs a deciziei instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

În cauza deferită judecării se constată că inculpatul și apărătorul Coban Igor au fost prezenți la ședința instanței de apel din 02 martie 2020, în cadrul căreia a fost pronunțat dispozitivul deciziei cu anunțarea pronunțării deciziei integrale la data de 01 aprilie 2020 (f.d. 53, vol. II). În baza certificatului anexat la materialele cauzei, în contextul situației epidemiologice privind coronavirusul COVID-19, ședința din 01.04.2020 a fost amânată pentru data de 18.05.2020, ora 14:00 (f.d. 46, vol. II).

Tot aici, Colegiul penal atestă faptul că decizia motivată integral în cauza penală în privința lui Vanica Petru XXXXX a fost publicată la 19 mai 2021 pe portalul instanțelor de judecată, fapt ce nu a constituit un impediment pentru recurent de a face cunoștință cu aceasta. Însă, recursul de pe rol a fost declarat abia la data de 18 august 2020, adică peste o perioadă relativ îndelungată de la termenul legal de 30 de zile, prevăzut de legislația procesual penală.

În contextul dat, se resping alegațiile apărătorului precum că nu a avut acces la ședința de judecată a instanței de apel, or potrivit jurisprudenței CtEDO, în hotărârea *Bodiu vs. Republica Moldova din 18 iunie 2019*, Curtea s-a expus asupra importanței interpretării termenelor procedurale menționând, *inter alia*, că părțile ar trebui să ia măsuri la intervale rezonabile pentru a solicita informații cu privire la evoluția procedurilor judiciare în care sunt implicate. Reieșind din actele anexate de recurent, avocatul Coban Igor la data de 29 iunie 2020 a solicitat prin cerere instanței de apel copia deciziei integrale, aceasta în situația când decizia motivată nu a fost pronunțată la 01 aprilie 2020. În viziunea instanței de recurs, intervalele rezonabile despre care face uz în practica sa CtEDO, au fost extinse pentru motive neîntemeiate, întrucât decizia a fost făcută publică pe portalul instanțelor de judecată la 19 mai 2020, adică în ziua următoare a pronunțării acesteia.

În orice caz, instanțele naționale trebuie să verifice dacă motivele pentru extinderea unui termen procedural ar putea justifica ingerința în principiul autorității de lucru judecat, în special în cazul în care legislația internă limitează marja discreționară a instanțelor referitoare la motivele de prelungire a termenilor procedurali.

Generalizând aspectele abordate mai sus, Colegiul penal statuează că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că recursul ordinar declarat la 15 august 2020 de către avocatul Coban Igor în numele inculpatului Vanica Petru împotriva deciziei instanței de apel din 02 martie 2020, este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Coban Igor în numele inculpatului Vanica Petru, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2020, în cauza penală în privința lui *Vanica Petru XXXXX*, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **30 iulie 2021**.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan